

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
3803153-1064064-J

Bijlagen
1

Datum document
04 april 2024

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 16 mei 2024
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u, mede namens de staatssecretaris van Fiscaliteit en
Belastingdienst, de antwoorden op de vragen van het lid Paulusma (D66) over het
bericht dat ouders alarm slaan over demonenuitdrijvingen en mishandelingen bij
kinderen met autisme op een zorgboerderij in Wekerom (2024Z05751).

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Maarten van Ooijen

Antwoorden op Kamervragen van het lid Paulusma (D66) over het bericht dat ouders alarm slaan over demonenuitdrijvingen en mishandelingen bij kinderen met autisme op een zorgboerderij in Wekerom (2024Z05751) (ingezonden d.d.4 april 2024).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht "*Ouders slaan alarm over extreme zorgboerderij: 'Dit is geestelijk misbruik'*" van Omroep Gelderland[1] en is dit de eerste keer dat u kennis heeft genomen van misstanden bij deze zorginstelling?

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Zijn er al eerder meldingen gedaan over misstanden bij *United Souls*? En hoe zijn deze opgepakt?

Antwoord 2

De IGJ ontving recent vijf meldingen over de zorgboerderij United Souls. De IGJ onderzoekt op dit moment de inhoud van deze meldingen. Zij zal op basis van haar onderzoek eventuele vervolgacties bepalen.

Vraag 3

Wat is uw reactie op de signalen dat de aard en kwaliteit van zorg sterk veranderde nadat de eigenaar van de zorginstelling een opleiding volgde bij de Kingdom Business School van Frontrunners Ministries?

Antwoord 3

De berichtgeving over deze zorgboerderij heeft mij verontwaardigd. De signalen zijn zorgwekkend. Kinderen horen veilig te zijn in de jeugdhulp en zij verdienen kwalitatief goede zorg. Zorginstellingen moeten zich houden aan de wetgeving waarin eisen worden gesteld aan de kwaliteit. Bij de inkoop van jeugdhulp is het aan de gemeente welke zorgaanbieders zij contracteren. De IGJ ziet toe op de kwaliteit van jeugdhulp en zorg.

Vraag 4

Zijn er voor zover bekend andere zorg- of onderwijsinstellingen die in verband staan met *Frontrunners Ministries*? Bent u bereid hier nader onderzoek naar te doen?

Antwoord 4

De vrijheid van godsdienst en organisatie is een groot goed. Relaties met godsdienstige of religieuze instellingen behoren tot die grondwettelijke vrijheden. Ik ben daarom ook niet voornemens hier onderzoek naar te laten doen. De inspecties zijn de aangewezen partij om op te treden wanneer de kwaliteit van jeugdhulp of onderwijs in het geding is.

Vraag 5

Heeft u nader onderzoek gedaan naar de trauma's en schade van uitdrijvingen en gebedsgenezingen na de brief van Leerlingbelang-VSO (LBVSO) vorig jaar dat 70% van de jongeren trauma's ontwikkelt na zulke gebedsgenezingen?

Antwoord 5

In de beantwoording op de Kamervragen van het lid Raemakers (D66)¹ over gebedsgenezers die claimen dat zij autisme kunnen genezen van afgelopen juli heb ik geantwoord dat ik niet voornemens was om onderzoek te laten doen naar schade bij jongeren naar aanleiding van gebedsgenezingen.

Vraag 6

Bent u nu wel bereid om te onderzoeken of demonenuitdrijvingen bij kinderen waarbij gesuggereerd wordt dat het ziektes en kwalen helpt te genezen, verboden kunnen worden?

Vraag 7

Wat is uw reactie op de oproep van de Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA) en LBVSO om gebedsgenezingen gericht op autisme te verbieden?

Antwoord 6 en 7

Ik vind het belangrijk dat iedereen in Nederland zichzelf kan zijn. Mensen met autisme of ADHD ervaren de wereld anders. Daar hoeft iemand niet van genezen te worden. Bovendien kan dat ook niet. Tegelijkertijd hebben mensen het recht om dit anders te zien of iets anders te geloven. Dat is hun recht. Vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst zijn vrijheden die wij in onze grondwet hebben vastgelegd.

Vanuit die grondwettelijke rechten kan en wil ik gebedsgenezing niet verbieden. Daarom ben ik ook niet voornemens hier onderzoek naar te laten doen.

Wanneer er vermoedens zijn van kindermishandeling, lichamelijk of geestelijk, dient een melding te worden gemaakt bij Veilig Thuis. Indien er (mogelijk) sprake is van strafbare feiten kunnen mensen terecht bij de politie.

Vraag 8

Bent u het eens met D66 dat zorginstellingen die vanuit publiek geld gefinancierd worden hun cliënten niet dienen aan te sporen om deel te nemen aan gebedsgenezingen of uitdrijvingen, zeker waar het (jonge) kinderen betreft?

Antwoord 8

Ja

Vraag 9

Bent u nu wel voornemens om (verscherpt) toezicht te laten uitvoeren op gebedsgenezers die claimen autisme of andere mentale stoornissen te kunnen genezen, zeker waar het minderjarigen betreft en het gefinancierd wordt vanuit de Jeugdwet, Wlz of Wmo, zoals het geval was bij United Souls?

Antwoord 9

Het toezicht door de IGJ is gebaseerd op diverse informatie over de kwaliteit van deze zorg. Deze informatie ontvangt de IGJ bijvoorbeeld via signalen en meldingen. De IGJ bezoekt zorgaanbieders, zoals zorgboerderijen aan de hand van een risico-inschatting. Dit risico wordt ingeschat op basis van de verzamelde informatie uit meldingen, signalen en klachten, uitkomsten van eerdere inspectiebezoeken, jaarverslagen en berichten uit de actualiteit.

¹ TK 2022-2023, nr 3177

De IGJ onderzoekt op dit moment de inhoud van de meldingen die zij ontving over deze zorgboerderij en zal op basis van haar onderzoek eventuele vervolgacties bepalen.

Vraag 10

Klopt het dat zorgboerderij *United Souls* als eenmansbedrijf over de afgelopen vijf jaar een winst van 1,3 miljoen euro heeft gemaakt en waarom is dit op geen enkel niveau aanleiding gebleken om intensiever toezicht uit te voeren of anderszins in te grijpen?

Antwoord 10

In de jeugdhulp hoort geen plaats te zijn voor (excessieve) winstuitkeringen die ten koste gaan van de kwaliteit, beschikbaarheid of toegankelijkheid van de jeugdhulp. Of de zorgboerderij *United Souls* buitensporige winst maakt kan ik niet beoordelen. Dit is van meerdere factoren afhankelijk, zoals de juridische vorm van de organisatie, hoe het (bedrijfs)resultaat zich verhoudt tot de jeugdhulpinkomsten en eventuele andere inkomsten en activiteiten. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de rechtmatigheid van de jeugdhulp. De gemeente Ede heeft aangegeven dat uit de formele controle bij de hoofdaannemer van zorgboerderij *United Souls*, te weten de Coöperatie Boer en Zorg, geen signalen zijn geconstateerd die het noodzakelijk maakten voor de gemeente om over te gaan op een materiële of verdiepende controle op de financiën van genoemde zorgboerderij.

Om de risico's bij (excessieve) winstuitkeringen voor de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid tegen te gaan, heb ik meerdere maatregelen in voorbereiding. Ik noem het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (Wvbjz)' dat bepalingen bevat voor onder andere de financiële bedrijfsvoering van jeugdhulpaanbieders.

Het wetsvoorstel 'Wet integrale bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders (Wibz)' regelt de wettelijke grondslag voor voorwaarden aan winstuitkeringen en publiekrechtelijk toezicht op de naleving hiervan. De opgenomen normen in het wetsvoorstel zijn een aanvulling op bestaande vormen van zelfregulering en controle door het interne toezicht. Dit wetsvoorstel is onlangs naar de Raad van State verstuurd ter advisering.

Vraag 11.

Bent u van mening dat instellingen zoals *United Souls* en *Frontrunners Ministries* geen ANBI-status horen te hebben indien hun activiteiten dermate sterk gericht zijn op het maken van geldelijke winst?[2] Zo nee, waarop baseert u dan dat minstens 90% van hun activiteiten het algemeen nut dienen?

Antwoord 11

In het ANBI-register op de website van de Belastingdienst is vermeld dat *Frontrunner Ministries* sinds 22 september 2015 beschikt over de ANBI-status. Om als ANBI te kunnen worden aangemerkt moet een instelling onder andere het algemeen nut beogen en daarnaast uitsluitend of nagenoeg uitsluitend (ten minste 90%) het algemeen nut dienen. Een andere voorwaarde voor de ANBI-status is dat de instelling geen winstoogmerk heeft met het geheel van haar activiteiten die het algemeen belang dienen. Een ANBI mag winst maken uit commerciële fondsenwervende activiteiten. De voorwaarde daarbij is dat de winst ten goede komt aan de hoofdactiviteiten van de ANBI. Voor de volledigheid merk ik op dat *United Souls* niet vermeld staat in het ANBI-register op de website van de Belastingdienst.

Vraag 12

Is het kabinet voornemens de bepalingen rondom ANBI-statussen te wijzigen indien instellingen zoals *United Souls* en *Frontrunners Ministries* zelfs na al deze misstanden nog steeds hun ANBI-status zouden kunnen behouden?

Antwoord 12

Om als ANBI te kunnen worden aangemerkt moet een instelling onder andere het algemeen nut beogen en daarnaast uitsluitend of nagenoeg uitsluitend (ten minste 90%) het algemeen nut dienen. Het begrip "algemeen nut" is in de wet neutraal vormgegeven en wordt, zoals ook uit de jurisprudentie blijkt, neutraal getoetst. Dit is een belangrijke eigenschap van de ANBI-regelgeving maar kan soms ongemakkelijk voelen als sprake is van gedrag van ANBI's dat conflicteert met gangbare maatschappelijke waarden en opvattingen. Dit is echter inherent aan het neutrale karakter van de ANBI-regelgeving. Het kabinet vindt het belangrijk dat burgers die zich voor maatschappelijke doelen willen inzetten, voldoende keuze hebben en ook kunnen bepalen welke activiteiten van ANBI's zij wenselijk vinden. Tegelijkertijd vindt het kabinet het belangrijk zich uit te spreken over wat het kabinet als wenselijk maatschappelijk gedrag ziet en dit uit te dragen. Daarom wordt langs verschillende lijnen gewerkt aan het bestrijden van ongewenst gedrag door maatschappelijke organisaties. De grens van de vrijheid van ANBI's om hun doelen na te streven ligt bij overtreding van de wet (of daar waar toepassing van de integriteitstoets binnen de ANBI-regeling in beeld komt) of daar waar een instelling door de rechter verboden wordt. Verdenkingen, niet-vervolgbare activiteiten of handelingen die simpelweg niet aansluiten bij eenieders overtuiging van wat behoort tot het "algemeen nut" zijn geen redenen een instelling de ANBI-status te ontnemen.

[1] <https://www.gld.nl/nieuws/8123246/ouders-slaan-alarm-over-extreme-zorgboerderij-dit-is-geestelijk-misbruik>

[2] <https://www.ad.nl/binnenland/evangelist-tom-de-wal-wil-dat-aanhangers-hem-eren-door-geld-te-geven-misschien-kun-je-je-camper-verkopen~a24ddb6c/v>